

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Oliemolenstraat (Kortrijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017A220

Januari-Februari

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN voorafgaand Verslag van resultaten (2017A220) en Landschappelijk booronderzoek (2017A378)

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.2.1 Archeologisch verwachtingspatroon	5
2.2.2 Afweging verder vooronderzoek	6
2.2.3 Beantwoording onderzoeksvragen	6
Deel 3: Bibliografie.....	8

FIGURENLIJST (2017A220)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers
(Bron: Geopunt).....5

TABELLENLIJST (2017A220)

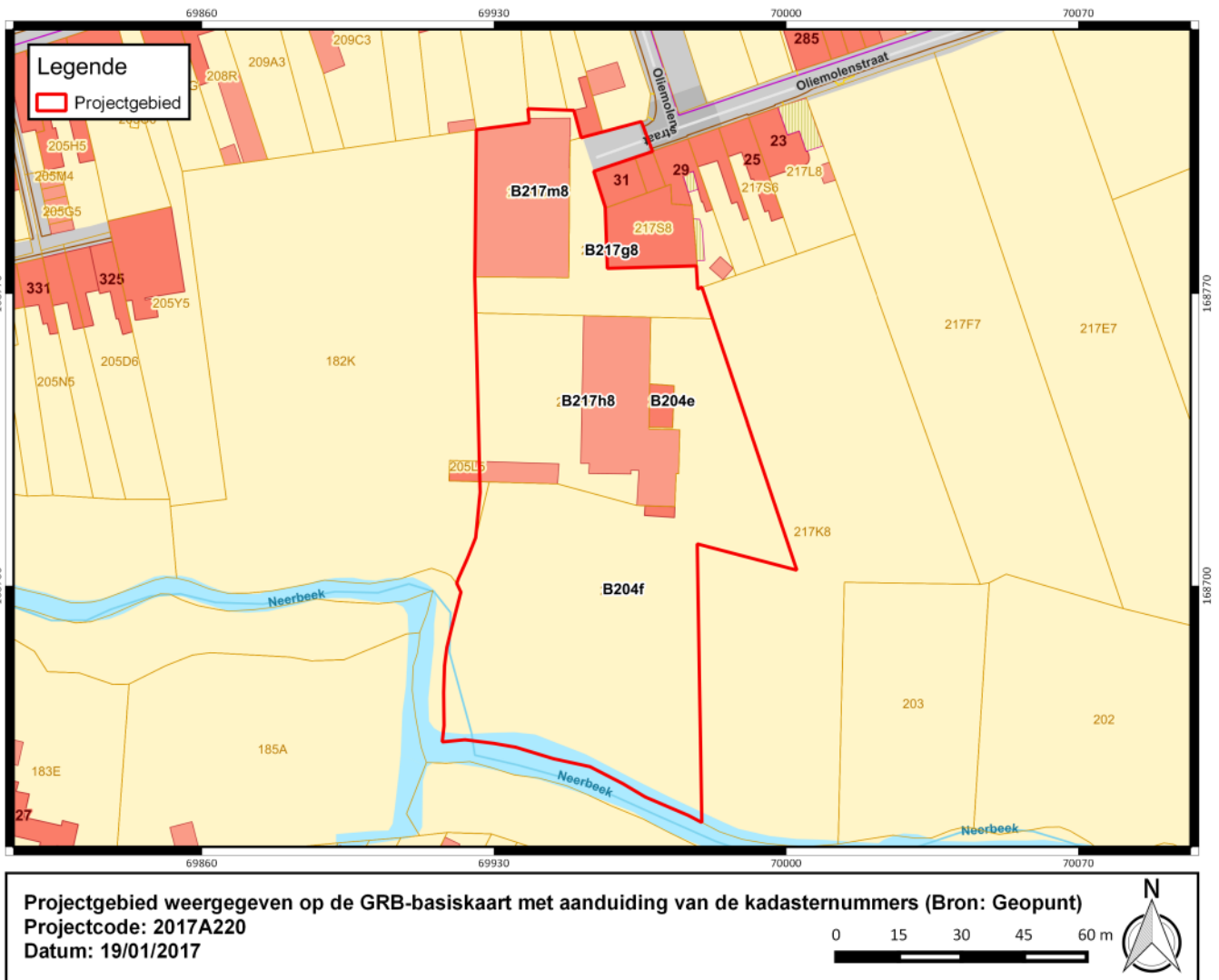
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.4

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Dumobil nv Felix D'Hoopstraat 180 8700 Tielt	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	Bissegem
	Postcode	8501
	Adres	Oliemolenstraat 8501 Bissegem
	Toponiem	Oliemolenstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 69814$ $Y_{\min} = 168637$ $X_{\max} = 70096$ $Y_{\max} = 168833$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kortrijk, Afdeling 5, Sectie B, nr's 204 ^e , 204f, 217g8, 217h8, 217m8	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastralenummers (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

2.2.1 Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Op basis van de 18de- en 19de-eeuwse cartografische bronnen kan gesteld worden dat in die periode geen bebouwing aanwezig was binnen de grenzen van het projectgebied. Op de Ferrariskaart wordt een klein gebouwtje aangegeven in de noordwestelijke hoek van de site, maar vermoedelijk is de projectie van deze kaart niet accuraat en valt dit gebouw buiten het projectgebied. Pas op de kaarten vanaf midden 20ste eeuw wordt voor de eerste maal duidelijk bebouwing aangegeven, het gaat om meerdere gebouwen in het noordelijke deel van het projectgebied. Het zuidelijke deel van de site is steeds onbebouwd gebleven. De Neerbeek/Nederbeek liep zeker tot en met de 19de eeuw door deze zuidelijke helft van het projectgebied. Op kaarten uit midden 20ste eeuw is te zien dat de beek meer naar het zuiden is verlegd en de zuidelijke grens van de site vormt.
- Voor de periode vóór ca. 1770 zijn geen bronnen beschikbaar waardoor de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet kan gestaafd worden.
- De zandleemgronden die de site vormen, hebben een lage tot medium erosiewaarde. Dit kan betekenen dat eventuele archeologische sporen nog bewaard zijn gebleven. Het projectgebied kan duidelijk opgedeeld worden in 2 zones: een noordelijke, hogergelegen zone met een droge

zandleembodem en een zuidelijke, oorspronkelijk lagergelegen zone met een zeer natte zandleembodem. Dit betreft de beekvallei van de Neerbeek.

- De regio blijkt in het verleden regelmatig gefrequentieerd te zijn, getuige daarvan zijn diverse sites (opgegraven, gekend via veldprospecties of historische bronnen of nog in opstand bewaard) uit verschillende tijdsperiodes, gaande van losse vondsten uit de steentijden tot bewonings- en funeraire sites uit metaaltijden, Romeinse periodes, middeleeuwen en nieuwe tijden.
- Gezien de ligging van de site, op een hogere, droge rug vlak aan een beekvallei, is er een zekere verwachting voor bijvoorbeeld steentijd.

2.2.2 Afweging verder vooronderzoek

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van het bureauonderzoek geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen voor eventuele verdere onderzoeksstappen.

De geplande werkzaamheden voorzien in het slopen van de bestaande bebouwing en verkavelen van de noordelijke helft van de site in 5 loten. Hierbij wordt ook een centrale wegenis aangelegd. Op de loten zullen 5 open bebouwingen worden ingericht, met grondoppervlaktes die variëren van ca. 200 tot ca. 350m². In de zuidelijke, onbebouwde zone wordt in het verlengde van de wegenis een riolering aangelegd die zorgt voor afwatering in de Neerbeek. Al deze werken zullen gepaard gaan met bodemingrepen, die het eventueel aanwezige archeologische erfgoed zullen vernielen. Rond de 5 woningen moet ook rekening gehouden worden met bijkomende uitgravingen voor verhardingen (bvb. terrassen en parking) en zal ook de nodige bodemverstoring plaatsvinden voor het aanleggen van nutsleidingen en –voorzieningen.

Het projectgebied bevindt zich bovendien noch in een archeologische site, noch in een archeologisch vastgestelde zone, noch in een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Op basis van deze gegevens kan gesteld worden dat een verder onderzoek van de site niet aangewezen is. Hoewel de regio tamelijk rijk is aan archeologische sites en het projectgebied op basis van de ligging aan een beek een potentieel op steentijd heeft, kan er vanuit gegaan worden dat het noordelijke deel van het terrein reeds dermate verstoord is door de huidige bebouwing dat eventueel aanwezige archeologische sporen reeds zijn vernield door uitgravingen voor funderingen, nutsleidingen, verhardingen,... Hoewel er zich mogelijk nog restanten van archeologische sporen onder de verharding tussen deze bestaande gebouwen en nutsleidingen kunnen bevinden, zal onderzoek van deze sterk verstoorde zone niet tot relevante kenniswinst leiden en zal de kosten- baten analyse negatief uitvallen. De riolering die in het onbebouwde zuidelijke deel van de site wordt aangelegd zal mogelijk *in situ* archeologisch erfgoed doorsnijden, maar het onderzoek van dergelijk beperkt en smal lijntracé zal niet tot kennisvermeerdering leiden. Bovendien zal dit tracé de recent opgevulde Neerbeek doorsnijden, de archeologische waarde van deze opvulling is nihil. Ook hier valt de kosten-baten analyse dus negatief uit.

2.2.3 Beantwoording onderzoeksvragen

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?

Voor het projectgebied zelf zijn geen archeologische gegevens gekend. De regio blijkt in het verleden regelmatig gefrequentieerd te zijn, getuige daarvan zijn diverse sites (opgegraven, gekend via veldprospecties of historische bronnen of nog in opstand bewaard) uit verschillende tijdsperiodes, gaande van losse vondsten uit de steentijden tot bewonings- en funeraire sites uit metaaltijden, Romeinse periodes, middeleeuwen en nieuwe tijden. Gezien de ligging van de site, op een hogere, droge rug vlak aan een beekvallei, is er een zekere verwachting voor bijvoorbeeld steentijd. De zandleemgronden die de site vormen hebben een lage tot medium erosiewaarde. Dit kan betekenen dat eventuele archeologische sporen nog bewaard zijn gebleven. Wel kan gesteld worden dat een groot deel van het bodemarchief reeds verstoord werd door de huidige bebouwing. De site had wel degelijk

een archeologisch potentieel, maar dit werd in het noordelijke deel weggevaagd door de bebouwing sinds midden 20ste eeuw.

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?

Neen.

- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?

Er is nog geen archeologisch onderzoek gebeurd op de site, de historische kaarten tonen ook geen indicaties voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed op de site. Wel is de site gelegen in een potentieel rijke archeologische regio, zie vraag 1.

- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?

Niet van toepassing.

- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?

Het noordelijke deel van het terrein is momenteel zo goed als volledig verhard en is sinds ca. midden 20ste eeuw bebouwd met verschillende gebouwen en hangars. Dit heeft tot gevolg dat het grootste deel van het terrein reeds dermate verstoord is door de huidige bebouwing dat eventueel aanwezige archeologische sporen reeds zijn vernield door uitgravingen voor funderingen, nutsleidingen, verhardingen,...

Het zuidelijke deel van het terrein is steeds onbebouwd gebleven, wat zorgt dat het archeologisch potentieel hier groter is. Wel liep hier tot ca. midden 20ste eeuw de vroegere loop van de Neerbeek, die sinds dan is opgevuld. De archeologische waarde van deze opvulling is nihil.

- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?

De geplande werkzaamheden voorzien in het slopen van de bestaande bebouwing en verkavelen van de noordelijke helft van de site in 5 loten. Hierbij wordt ook een centrale wegenis aangelegd. Op de loten zullen 5 open bebouwingen worden ingericht, met grondoppervlaktes die variëren van ca. 200 tot ca. 350m². In de zuidelijke, onbebouwde zone wordt in het verlengde van de wegenis een riolering aangelegd die zorgt voor afwatering in de Neerbeek. Al deze werken zullen gepaard gaan met bodemingrepen, die het eventueel aanwezige archeologische erfgoed zullen vernielen. Rond de 5 woningen moet ook rekening gehouden worden met bijkomende uitgravingen voor verhardingen (bvb. terrassen en parking) en zal ook de nodige bodemverstoring plaatsvinden voor het aanleggen van nutsleidingen en –voorzieningen.

- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

Op basis van alle gegevens kan gesteld worden dat een verder onderzoek van de site niet aangewezen is. Hoewel de regio tamelijk rijk is aan archeologische sites, kan er vanuit gegaan worden dat het grootste deel van het terrein reeds dermate verstoord is door de huidige bebouwing dat eventueel aanwezige archeologische sporen reeds zijn vernield. De geplande werkzaamheden met bodemingreep beperken zich hoofdzakelijk tot de noordelijke helft, en het is net deze zone die het meest zal verstoord zijn door de huidige bebouwing en verharding. Hoewel er zich mogelijk nog restanten van archeologische sporen tussen de bestaande gebouwen en nutsleidingen kunnen bevinden, zal onderzoek van dergelijke sterk verstoorde zone niet tot relevante kenniswinst leiden en zal de kosten-baten analyse negatief uitvallen. De riolering die in het onbebouwde zuidelijke deel van de site wordt aangelegd zal mogelijk *in situ* archeologisch erfgoed doorsnijden, maar het onderzoek van dergelijk beperkt en smal lijntracé zal niet tot kennisvermeerdering leiden. Bovendien zal dit tracé de recent opgevulde Neerbeek doorsnijden, de archeologische waarde van deze opvulling is nihil. Ook hier valt de kosten-baten analyse dus negatief uit.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt